

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení (ES) č. 1406/2002, kterým se zřizuje Evropská agentura pro námořní bezpečnost

[COM(2015) 667 final – 2015/0313 (COD)]

(2016/C 177/10)

Zpravodaj: Jan SIMONS

Dne 27. ledna 2016 se Rada a dne 21. ledna 2016 se Evropský parlament, v souladu s čl. 100 odst. 2 Smlouvy o fungování Evropské unie, rozhodly konzultovat Evropský hospodářský a sociální výbor ve věci

návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení (ES) č. 1406/2002, kterým se zřizuje Evropská agentura pro námořní bezpečnost

[COM(2015) 667 final – 2015/0313 (COD)].

Specializovaná sekce Doprava, energetika, infrastruktura a informační společnost, kterou Výbor pověřil přípravou podkladů na toto téma, přijala stanovisko dne 4. března 2016.

Na 515. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 16. a 17. března 2016 (jednání dne 16. března), přijal Evropský hospodářský a sociální výbor následující stanovisko 175 hlasy pro a 2 členové se zdrželi hlasování.

1. Závěry a doporučení

1.1. Výbor EHSV podporuje návrh Komise na změnu nařízení (ES) č. 1406/2002, kterým se zřizuje Evropská agentura pro námořní bezpečnost (EMSA), protože zapadá do širšího přístupu, který pomůže mnohem lépe než dosud střežit vnější námořní hranice.

1.2. V souladu s usneseními přijatými Výborem regionů v září a prosinci 2015 o masivním přílivu uprchlíků však chce znovu zdůraznit, že je třeba navrhovaná opatření urychleně provést. Nemůže a nesmí docházet k situaci, že si hromadný příliv uprchlíků po moři žádá lidské životy, neoprávněný příliv migrantů pokračuje a členské státy přijímají jednostranná opatření v podobě zavádění stálých hraničních kontrol.

1.3. Výbor důrazně doporučuje, aby byla z názvu a obsahu návrhu nařízení vypuštěna slova „a pobřežní“ tak, aby název zněl „Evropská agentura pro pohraniční stráž“. Agentura pro pohraniční stráž vykonává pouze jednu z funkcí pobřežní stráže, zatímco EMSA jich vykonává celou řadu. Použití slov „a pobřežní“ v názvu agentury pro pohraniční stráž téměř jistě povede ke zbytečným zmatkům, a může časem vést rovněž ke zdvojení činností.

1.4. Výbor kladně hodnotí rozšíření úkolů agentury EMSA, která v uplynulých letech reálně přispěla ke zvýšení námořní bezpečnosti a k zabránění znečišťování z lodí a boji proti němu, silně však pochybuje, zda agentura EMSA může na základě lidských zdrojů a finančních prostředků své dodatečné úkoly náležitě plnit.

1.5. Znepokojující je také to, že malé dřevěné nebo gumové čluny není vůbec nebo téměř vůbec možné vypátrat pomocí satelitních snímků. Komise je toho názoru, že nasazení dálkově řízených letadel (Remotely Piloted Aircrafts, RPAS, zvané rovněž drony) může tento nedostatek vyřešit. EHSV tento krok vítá, neboť jejich využití umožní úplné sledování, díky němuž bude možné mimo jiné předcházet ztrátám na životech.

1.6. Výbor je také znepokojen skutečností, že členské státy zavádějí stálé hraniční kontroly, které s sebou podle průzkumu v této oblasti přinášejí podstatné náklady. Nákladově efektivní a účinný systém dohledu nad pobřežními oblastmi podle názoru Výboru povede k tomu, že členské státy od stálých kontrol upustí a Schengen bude moci být obnoven ve své staré slávě.

1.7. Intenzivnější spolupráce a výměna informací mezi třemi dotčenými agenturami střežícími pobřežní oblasti navzájem a mezi nimi a vnitrostátními orgány, které zodpovídají za dohled nad pobřežními oblastmi, by podle EHSV musely vést k účinnému a efektivnímu systému dohledu nad pobřežními oblastmi. Výbor vyzývá k rychlému rozhodování. Problémy jsou příliš naléhavé na to, aby se nechalo uplynout příliš mnoho času.

2. Úvod

2.1. Dne 15. prosince 2015 Komise zveřejnila návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení (ES) č. 1406/2002, kterým se zřizuje Evropská agentura pro námořní bezpečnost (COM(2015) 667 final). Rada a Evropský parlament poté v souladu s čl. 100 odst. 2 Smlouvy o fungování Evropské unie požádaly Evropský hospodářský a sociální výbor, aby k němu vypracoval stanovisko.

2.2. Výbor EHSV tomuto přání s potěšením vyhověl, protože tento návrh na změnu nařízení (ES) č. 1406/2002 považuje za důležitý krok na cestě k posílení evropské spolupráce v oblasti služeb pohraniční pobřežní stráže a ke zlepšení spolupráce a koordinace mezi příslušnými agenturami EU za účelem dosažení synergií a jejich účinnějšího s nákladově efektivnějšího fungování. Tímto způsobem mohou agentury EU poskytovat vnitrostátním orgánům, které zodpovídají za provádění funkcí pohraniční a pobřežní stráže, kvalitní a nákladově efektivní informace.

2.3. A to je naléhavě nutné, neboť na základě údajů, které Komise poskytla, v členských státech v současné době zodpovídá za provádění funkcí pobřežní stráže v oblastech, jako jsou námořní bezpečnost, hraniční kontrola, kontrola rybolovu, celní kontrola, služby pro ochranu životního prostředí atd., více než 300 civilních a vojenských orgánů.

2.4. Při plnění úkolů těmto orgánům pomáhá několik agentur EU, jako je Evropská agentura pro řízení operativní spolupráce na vnějších hranicích členských států Evropské unie (nazývaná též Frontex), agentura EMSA a Evropská agentura pro kontrolu rybolovu (EFCA).

2.5. Tento legislativní návrh je součástí souboru opatření, která Komise navrhla kvůli „lepší ochraně vnějších evropských hranic a posílení evropské spolupráce v oblasti dohledu nad pobřežními oblastmi“. Ostatní návrhy se týkají nařízení, jehož cílem má být vytvoření Evropské agentury pro pohraniční a pobřežní stráž a změna nařízení (ES) č. 768/2005, kterým se zřizuje Evropská agentura pro kontrolu rybolovu, podobně jako předkládaný návrh.

2.6. V průvodním sdělení Komise Evropská pohraniční a pobřežní stráž a účinná správa evropských vnějších hranic (COM(2015) 673 final) se uvádí, že podkladem pro návrhy Komise je obrovský počet nelegálních přechodů vnějších hranic EU.

2.7. Ve sdělení Komise (COM(2015) 673 final, odstavec 1 včetně pozn. pod čarou 1) se uvádí, že od ledna do listopadu 2015 došlo k více než 1,5 milionu nezákonných přechodů vnějších hranic EU, v důsledku čehož nyní po EU cestují proudy neidentifikovaných a neregistrovaných uprchlíků a migrantů.

2.8. Důsledkem bylo, že se Schengenská dohoda ocitla pod velkým tlakem. Některé členské státy se mezitím rozhodly znovu zavést dočasnou kontrolu na svých vnitřních hranicích, což je situace, která by neměla trvat dlouho.

2.9. Z velmi nedávné studie think tanku francouzské vlády France Stratégie vyplývá, že zrušením schengenského prostoru může dojít k ekonomické škodě ve výši až 100 miliard EUR. Obchod mezi 26 zeměmi schengenského prostoru by v dlouhodobém horizontu poklesl o 10 až 20 % a hrubý národní produkt by se v zemích schengenského prostoru snížil o 0,8 %.

2.10. Komise ve svém sdělení k migraci z května 2015 (COM(2015) 240 final) konstatovala, že bude třeba zavést sdílené řízení vnějších hranic v souladu s článkem 77 Smlouvy o fungování Evropské unie.

2.11. V září 2015 pak předseda Komise Juncker ve svém projevu o stavu Unie oznámil, že do konce roku 2015 předloží návrhy na plně funkční evropskou pohraniční a pobřežní stráž. Učinil tak 15. prosince 2015. Předkládaný návrh je jedním z nich.

3. Obecné připomínky

3.1. Výbor EHSV již ve svém usnesení o současné uprchlické krizi, přijatém dne 16. září 2015, vyzýval k tomu, aby Evropa přijala svou odpovědnost v souvislosti s masivním přílivem uprchlíků a neprodleně začala jednat společně.

3.2. V témže usnesení EHSV uvádí, že považuje za znepokojující, že je porušována Schengenská úmluva a volný pohyb osob a zboží. Ještě jednou to EHSV zdůraznil ve svém usnesení k tématu uprchlíci, které přijal dne 10. prosince 2015 a v němž konstatuje, že „je důležité řádně zajistit vnější hranice zemí schengenského prostoru. Opětovné budování vnitřních překážek a stavění zdí však občany EU nijak nesblíží, ani nepodpoří občanství EU.“

3.3. Podle názoru EHSV je nejdůležitější, aby byly v nejbližší době podniknuty kroky ke zlepšení spolupráce v oblasti ostrahy hranic, a to včetně pobřežní ostrahy hranic. Proto souhlasí s návrhem Komise na změnu nařízení (ES) č. 1406/2002, kterým se zřizuje Evropská agentura pro námořní bezpečnost, a zejména s myšlenkou, nikoliv však s návrhem jako takovým, na zřízení Evropské agentury pro pohraniční a pobřežní stráž vycházející z agentury Frontex, která bude úzce spolupracovat s Evropskou agenturou pro námořní bezpečnost (EMSA) a Evropskou agenturou pro kontrolu rybolovu (EFCA).

3.4. Výbor nechápe, proč se v návrhu Komise týkajícím se „nové“ agentury Frontex hovoří o „pobřežní stráž“. EMSA již vyvinula různé jedinečné informační systémy v námořní oblasti, čímž získal zkušenosti a v budoucnosti dostane podle návrhů Komise další úkoly v této oblasti.

3.5. To je podle odborníků v této oblasti závěr, který vyplývá z rozpočtových návrhů. Z finančních údajů vyplývá, že EMSA bude obstarávat pronájem služeb RPAS (služby v oblasti dronů), což může poskytnout doplňující údaje pro systémy EMSA, které poskytnou více než pouhé údaje v oblasti pohraniční stráže.

3.6. Výbor rovněž doporučuje, aby se nepoužíval pojem „pobřežní stráž“, aby se předešlo případným nedorozuměním. Stávající spolupráce mezi třemi uvedenými orgány již prokázala, že rozdělení práce se v praxi ukázalo být účinným a účelným.

3.7. Vnitrostátní orgány pověřené prováděním funkcí pobřežní stráže budou v krátké době muset – a na tom EHSV trvá – mít možnost využít výsledky této vylepšené spolupráce v podobě lepší výměny informací a operačního dohledu nad vnější hranicemi EU.

3.8. Výbor hodnotí kladně, že EMSA je hnací silou výrazného zlepšení kapacity dohledu prostřednictvím RPAS (drony) na vnějších námořních hranicích Evropské unie. Použití dronů umožní nejen účinnější a efektivnější kontrolu, ale poslouží také různým účelům.

3.9. Ve svém stanovisku ke změně nařízení, kterým se zřizuje Evropská agentura pro námořní bezpečnost⁽¹⁾, došel EHSV k názoru, že úloha, kterou při zlepšování námořní bezpečnosti v členských státech sehrává agentura EMSA, je kladná. Již tehdy (!) přitom zazněla poznámka, že EHSV považuje za velmi důležité uvážlivým způsobem rozšířit úkoly a kompetence EMSA.

3.10. Pro řádné plnění doplňujících úkolů agentury EMSA je velmi důležité, aby tato agentura měla k dispozici dostatečné lidské zdroje i finanční prostředky. V rozpočtu EU se počítá s tím, že rozpočet agentury EMSA se až do roku 2020 každoročně navýší o 22 milionů EUR a že jí bude přiděleno 17 dočasných zaměstnanců. Výbor EHSV má pochybnosti, jestli je to dostatečné. Ačkoli to přímo zúčastněné strany, jako je např. EMSA, považují za dostatečné, Výbor se domnívá, že agentura nemá dostatečný prostor pro řešení mimořádných situací, které jistě nastanou. EHSV považuje za smysluplné, aby byla vytvořena finanční rezerva.

3.11. Výbor EHSV je hluboce znepokojen skutečností, že i s pomocí současných technologií je obtížné sledovat uprchlíky na malých dřevěných nebo gumových člunech. Informace z družic jsou k dispozici pouze v určitých časech v závislosti na oběžných dráhách družic kolem Země. Podle Komise by bylo možné toto omezení překonat za využití RPAS (dronů).

3.12. Vzhledem k rozsahu uprchlické vlny se EHSV domnívá, že z humanitárního hlediska a z hlediska účinného a efektivního dohledu nad pobřežními oblastmi je nezbytné, aby bylo možné jakýkoli pohyb plavidel na moři sledovat kvůli včasnému zásahu záchranné služby.

3.13. Výbor proto považuje za správné, že z těchto tří agentur získala EMSA klíčovou úlohu při organizaci služeb RPAS (dronů).

4. Konkrétní připomínky

4.1. Výbor je zastáncem lepší vzájemné spolupráce mezi agenturami EU a s vnitrostátními orgány pro dohled nad pobřežními oblastmi. Lepší spolupráce musí vést k nákladově efektivnějšímu a účinnějšímu dohledu nad námořními vnějšími hranicemi EU.

4.2. Vzhledem k rozsáhlému proudu migrantů musí tato spolupráce získat konkrétní podobu již v brzké době. Podle EHSV je nepřijatelné, aby se s přijetím opatření z jakéhokoli důvodu otálelo. Všechny návrhy Komise, tedy nejen předkládaný návrh týkající se EMSA, by bylo naopak vhodné neprodleně přijmout a provádět ve smyslu doporučení Výboru.

4.3. S rozšířením úkolů agentury EMSA EHSV souhlasí, protože agentura EMSA v uplynulých letech prokázala, že je organizací, které se podařilo zajistit vysokou úroveň námořní bezpečnosti a ochrany a která hrála velkou úlohu v boji proti znečišťování z lodí.

4.4. Rozšíření úkolů agentury EMSA musí vést ke zlepšení šíření údajů námořního dohledu v reálném čase mezi všemi třemi uvedenými agenturami EU a vnitrostátními orgány pro dohled nad pobřežními oblastmi, k nasazení RPAS (dronů) nad vnějšími námořními hranicemi EU, k zabezpečení údajů AIS shromážděných pomocí družice, ke zlepšení komunikačních služeb na podporu společných operací a k mnohem větší pozornosti investicím do vzdělávání a odborné přípravy.

4.5. EHSV si klade otázku, proč Komise věnuje odstavce pozastavení bezplatných služeb satelitní systém automatické identifikace (družicové údaje AIS) Evropské kosmické agentury (ESA), aniž by při tom poukázala na finanční odstavce návrhu Komise, v nichž se hovoří o přidělení prostředků od roku 2017, zatímco rok 2016 má být pokryt v rámci programu Copernicus. Výbor doufá, že tomu tak bude.

V Bruselu dne 16. března 2016.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Georges DASSIS

⁽¹⁾ Úř. věst. C 107, 6.4.2011, s. 68.